

**ANALIZA RELĂȚIEI DINTRE CHELTUIELILE PUBLICE ȘI CREȘTEREA
ECONOMICĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

**ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PUBLIC SPENDING AND
ECONOMIC GROWTH IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

Maria BALAN,

Specialitatea Contabilitate, gr. C 2501,
Coordonator științific: **Ana NEDELCU**, dr., conf. univ.,
Centrul Universitar „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
al Universității Tehnice a Moldovei

Rezumat: *Lucrarea analizează relația dintre cheltuielile publice și creșterea economică în Republica Moldova în perioada 2016–2025. Studiul are la bază abordările teoretice ale Legii lui Wagner și ale ipotezei keynesiene, evidențiind interdependența dintre extinderea sectorului public și dinamica Produsului Intern Brut (PIB). Cercetarea examinează structura și evoluția cheltuielilor publice pe categorii funcționale, punând accent pe majorarea semnificativă a alocărilor pentru învățământ, servicii economice și gospodăria de locuințe și servicii comunale. Totodată, este analizată evoluția PIB-ului și corelația statistică dintre cei doi indicatori. Rezultatele evidențiază existența unei relații pozitive puternice între cheltuielile publice și creșterea economică, însă această corelație trebuie interpretată cu prudență, deoarece ambele variabile urmează o tendință ascendentă comună în timp. Concluziile sugerează că dezvoltarea economică contribuie la extinderea cheltuielilor publice prin creșterea veniturilor fiscale și a capacității de finanțare a statului. Totuși, o creștere economică sustenabilă nu garantează automat utilizarea eficientă a resurselor publice, fapt ce evidențiază importanța unor politici fiscale prudente și a unui management bugetar echilibrat.*

Cuvinte-cheie: *cheltuieli publice, creștere economică, PIB, buget public, politică fiscală, Republica Moldova, analiză de corelație*

Abstract: *This paper analyzes the relationship between public expenditures and economic growth in the Republic of Moldova during the period 2016–2025. The study is based on the theoretical approaches of Wagner’s Law and the Keynesian hypothesis, highlighting the interaction between the expansion of the public sector and the dynamics of Gross Domestic Product (GDP). The research examines the structure and evolution of public expenditures by functional classification, emphasizing the significant increase in allocations for education, economic services, and housing and communal services. At the same time, the paper analyzes the evolution of GDP and the statistical correlation between the two indicators. The results indicate a strong positive relationship between public spending and economic growth, although this correlation should be interpreted cautiously because both variables follow a common upward trend over time. The findings suggest that economic growth contributes to the expansion of public expenditures by increasing fiscal revenues and the financing capacity of the state. However, sustainable economic development does not automatically guarantee efficient use of public resources, which underlines the importance of prudent fiscal policies and balanced budgetary management.*

Keywords: *public expenditures, economic growth, GDP, public budget, fiscal policy, Republic of Moldova, correlation analysis*

**„Oportunități de implicare a tinerilor în procesul de cercetare”,
Ediția a VI-a, 2026, Cahul**

În legislația Republicii Moldova, conceptul de cheltuieli publice este definit și reglementat în principal prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014 [1]: cheltuielile bugetare reprezintă totalitatea plăților nerambursabile (alocațiilor) prevăzute în bugetele componente ale bugetului public național (BPN), destinate pentru: 1. Funcționarea autorităților și instituțiilor publice; 2. Implementarea programelor și strategiilor guvernamentale; 3. Prestarea serviciilor publice către cetățeni; 4. Efectuarea transferurilor către populație (pensii, alocații) sau alte bugete. De asemenea legea prevede o clasificare strictă (Clasificația Bugetară): 1. Cheltuieli curente: Salarii, bunuri și servicii, dobânzi la datoria de stat, subvenții și transferuri. 2. Cheltuieli de capital: Investiții capitale (construcții, achiziții de utilaje), care au un impact direct asupra creșterii economice pe termen lung.

În literatura economică, relația de cauzalitate dintre intervenția statului și dinamica economică este guvernată de două abordări clasice, cu perspective opuse asupra sensului influenței: 1. Legea lui Wagner [2] (Teoria creșterii activităților statului): „Pe măsură ce națiunile progresează, activitățile guvernamentale tind să crească atât extensiv, cât și intensiv.” Această teorie susține că există o relație pozitivă pe termen lung între dezvoltarea economică și dimensiunea sectorului public. Pe măsură ce o societate se modernizează și venitul pe cap de locuitor crește (creșterea PIB), cererea cetățenilor pentru servicii publice, infrastructură și securitate socială crește și mai mult, determinând statul să cheltuiască o pondere tot mai mare din venitul național. 2. Ipoteza Keynesiană (Efectul Multiplicator): Spre deosebire de Wagner, John Maynard Keynes a privit cheltuielile publice ca pe o variabilă independentă, capabilă să acționeze ca un motor de creștere. Keynes argumentează prin celebrul său exemplu al „sticlelor cu bancnote” că injecțiile de capital public în economie, indiferent de destinația lor imediată, generează un efect multiplicator ce stimulează venitul național și ocuparea forței de muncă. Conform acestei viziuni, în perioade de stagnare, statul trebuie să crească cheltuielile pentru a stimula cererea agregată, ceea ce, prin „efectul de multiplicare”, va genera o creștere mai mare a PIB-ului. Deci, un leu investit de stat în infrastructură sau consum generează venituri suplimentare pentru firme și cetățeni, relansând economia.

Înainte de analiza corelației dintre cheltuielile publice și creșterea economică în Republica Moldova, analizăm cheltuielile publice și structura lor.

Tabelul 1: Structura cheltuielilor publice pe perioada 2016-2025

milioane
lei

Categorii de cheltuieli publice	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Ritm mediu de modificare, %, +,-
Servicii de stat cu destinație generală	1191,3	1310,3	1353,9	1488,1	1621,1	1643,4	1905,4	2129,3	2577,8	2879,8	10,30
Aparare națională	8,7	10,9	11,6	1,3	12,8	1,4	15,5	18,2	20,3	20,3	9,92
Ordine publică și securitate națională	9,9	19,4	17,0	16,5	19,1	23,7	28,0	28,4	29,5	38,5	16,25

**„Oportunități de implicare a tinerilor în procesul de cercetare”,
Ediția a VI-a, 2026, Cahul**

Servicii în domeniul economiei	838,7	1353,5	1523,6	1779,9	2094,6	2693,6	2855,4	3352,4	3588,8	3947,9	18,78
Protectia mediului	30,3	54,5	35,6	37,6	28,8	47,3	45,7	3,7	129,0	104,9	14,79
Gospodaria de locuinte și gospodaria serviciilor comunale	1003,9	1121,7	1348,5	1466,0	1668,0	2088,6	2711,5	3521,0	2807,9	3748,7	15,76
Ocrotirea sanatații	74,8	139,5	165,5	170,4	15,6	157,5	149,8	108,1	85,3	8,4	-21,52
Cultura, sport, tineret, culte și odihna	698,8	830,9	98,6	1235,5	1120,1	1287,3	1546,3	2035,7	2106,7	2406,1	14,73
Invatamint	6570,8	7460,4	8083,0	9562,0	9921,4	10840,2	13060,2	15512,0	15894,8	18050,0	11,88
Protectie sociala	891,8	976,7	1029,6	1178,5	1292,4	1550,9	1843,8	2304,5	897,9	77,8	-23,74
Total cheltuieli	11321,1	13279,7	13668,9	16937,8	17795,6	20335,8	24163,5	29015,4	28140,0	31284,4	11,96

Sursa: elaborat de autor în baza sursei [4]

Datele din tabelul de mai sus evidențiază o tendință de creștere susținută, dar inegală, a alocărilor bugetare. În perioada analizată (2016–2025), cheltuielile publice totale (cheltuieli și active nefinanciare) au înregistrat o traiectorie ascendentă remarcabilă, crescând de la aproximativ 11,3 miliarde lei în 2016 la un nivel estimat/executat semnificativ mai mare în ultimii ani. Ritmul mediu de creștere de aproximativ 12,05% demonstrează o expansiune constantă a bugetului public, alimentată atât de necesitățile de modernizare, cât și de presiunile inflaționiste și crizele regionale recente. Se observă că cel mai mare salt procentual a avut loc în perioada 2022-2023, cu o creștere de peste 20%, fapt ce reflectă măsurile de suport implementate în contextul crizelor energetice și economice.

Creșterea totalului cheltuielilor a fost determinată, în mod prioritar, de sectorul Învățământ (cod 09), care rămâne cea mai mare pondere din buget. Alocările pentru educație aproape s-au triplat în decursul celor 10 ani, evoluând de la 6,5 miliarde lei (2016) la peste 18 miliarde lei (2025). Un alt pilon critic care a susținut creșterea totalului sunt Serviciile în domeniul economiei (cod 04) și Gospodăria de locuințe și serviciile comunale (cod 06). Acestea din urmă au înregistrat ritmuri medii de creștere de peste 15-18%, sugerând o orientare a statului către proiecte de infrastructură și dezvoltare regională în a doua jumătate a deceniului analizat.

Interesantă este evoluția sectorului Cultură, sport și tineret (cod 08), care a cunoscut o creștere explozivă în perioada 2018-2019, stabilizându-se ulterior la peste 2 miliarde de lei. Aceasta indică o schimbare de viziune în finanțarea activităților de odihnă și culte la nivel național. Totodată, Serviciile de stat cu destinație generală (cod 01) au păstrat un ritm de creștere constant, de circa 10,3%, reflectând costurile administrative ale funcționării aparatului de stat în procesul de adaptare la noile cerințe de guvernare.

**„Oportunități de implicare a tinerilor în procesul de cercetare”,
Ediția a VI-a, 2026, Cahul**

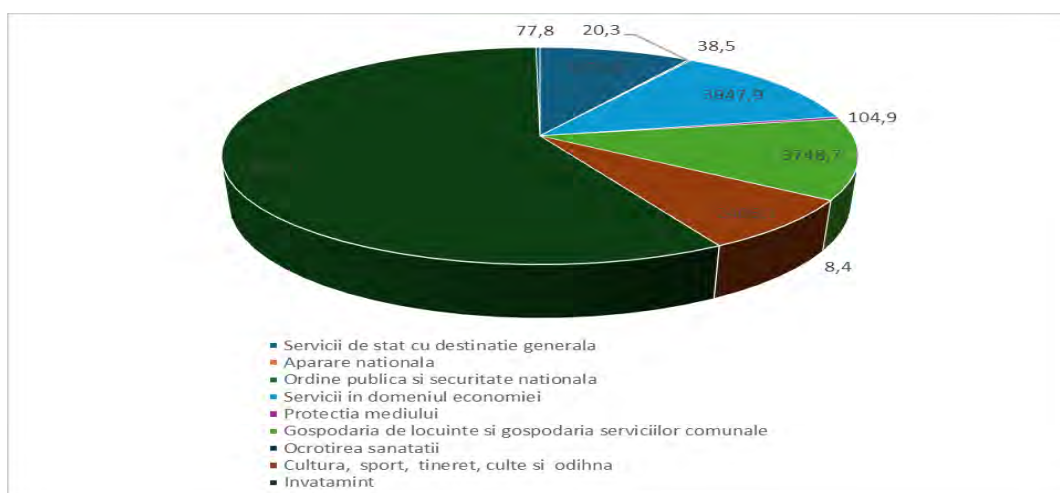

Figura 1: Structura cheltuielilor publice pentru anul 2025

Sursa: elaborat de autor în baza sursei [4]

La polul opus, anumite categorii au exercitat o presiune de reducere sau au manifestat o volatilitate extremă. Protecția socială (cod 10) în cadrul acestei clasificări specifice (active nefinanciare/investiții) prezintă un ritm mediu negativ de -23,7%, ceea ce poate sugera o reorientare a fondurilor dinspre investiții capitale în asistență socială către plăți directe de consum (care nu apar neapărat în acest tabel de active). De asemenea, Ocrotirea sănătății (cod 07) arată o scădere drastică în ultimul an analizat față de vârful din 2021 (contextul pandemiei), indicând o contractare a investițiilor majore în infrastructura spitalicească după depășirea urgenței sanitare globale.

Analiza structurii cheltuielilor publice pentru anul 2025, prezentată în diagrama, evidențiază o concentrare masivă a resurselor financiare către sectorul educațional, care domină bugetul cu o pondere de aproximativ 64%. Această prioritate clară pentru domeniul „Învățământ” reflectă un angajament strategic pe termen lung în dezvoltarea capitalului uman, însă, în același timp, creează un contrast izbitor cu restul categoriilor funcționale. Sectoare precum „Serviciile în domeniul economiei” (14%) și „Gospodăria de locuințe și serviciile comunale” (13%) ocupă poziții secundare, dar importante, indicând un efort de susținere a infrastructurii și a activității economice. În schimb, domeniile vitale pentru reziliența socială și securitatea statului, cum ar fi „Protecția mediului”, „Apărarea națională” sau „Ocrotirea sănătății”, apar cu ponderi marginale în această clasificare a activelor și cheltuielilor, sugerând o structură bugetară puternic polarizată ce necesită o monitorizare atentă a echilibrului dintre investițiile sociale și cele de dezvoltare durabilă.

Tabelul 2: Evoluția PIB-ului pentru perioada 2016- 2025

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Produsul intern brut	153557,8	165650,1	183180,6	195778,7	189186,5	227556,6	230827,2	277749	304375,7	353500

Sursa: elaborat de autor în baza sursei [5]

Evoluția Produsului Intern Brut al Republicii Moldova în perioada 2016–2025 din tabelul 2 evidențiază o traiectorie ascendentă susținută, valoarea nominală a acestuia

**„Oportunități de implicare a tinerilor în procesul de cercetare”,
Ediția a VI-a, 2026, Cahul**

crescând de peste două ori, de la 153.557,8 milioane lei în 2016 la o valoare prognozată de 353.500 milioane lei în 2025. Această dinamică pozitivă a fost marcată de o accelerare vizibilă după anul 2021, când economia a depășit pragul de 200 de miliarde de lei, atingând 227.556,6 milioane lei. Singura excepție de la acest trend de creștere a fost înregistrată în anul 2020 (189.186,5 milioane lei), când s-a resimțit o ușoară contracție față de nivelul anului precedent, fiind un punct de inflexiune cauzat de șocurile economice externe.

**Tabelul 3: Analiza corelației dintre cheltuielile publice și nivelul PIB-ului
pentru perioada 2016-2025**

Perioada	Cheltuieli X	PIB y	xi- x med	yi-y med	(xi-x med)(yi-y med)	(xi-x med) ²	(yi-y med) ²
2016	11321,1	153557,8	-9273,2	-74578,4	691577203,6	85991392,5	5561940729,7
2017	13279,7	165650,1	-7314,5	-62486,1	457056374,4	53502296,5	3904515192,7
2018	13668,9	183180,6	-6925,3	-44955,6	311331937,4	47960021,1	2021007769,6
2019	16937,8	195778,7	-3656,4	-32357,5	118313569,9	13369607,6	1047009100,6
2020	17795,6	189186,5	-2798,6	-38949,7	109004624,1	7832153,0	1517080688,1
2021	20335,8	227556,6	-258,4	-579,6	149775,7787	66772,3	335959,3
2022	24163,5	230827,2	3569,3	2691,0	9604833,108	12739685,5	7241373,4
2023	29015,4	277749,0	8421,2	49612,8	417797733,9	70916131,1	2461427939,3
2024	28140,0	304375,7	7545,8	76239,5	575289133,8	56939348,2	5812458310,7
2025	31284,4	353500,0	10690,2	125363,8	1340162577	114280153,7	15716077335,9
Media	20594,2	228136,2					
Suma					691577203,6	85991392,53	5561940730
Covarianța = 69157720,36							
Coeficientul de corelație = 1							
Coeficientul de determinare = 1							

Sursa: elaborat de autor în baza sursei [4] și [5]

Analiza datelor privind corelația dintre cheltuielile publice și Produsul Intern Brut (PIB) pentru perioada 2016–2025 sugerează existența unei relații pozitive între acești doi indicatori. Valorile calculate ale coeficientului de corelație indică o asociere puternică, însă aceasta trebuie interpretată cu prudență, având în vedere faptul că ambele variabile prezintă o tendință ascendentă în timp. Prin urmare, relația observată reflectă în mare măsură evoluția comună a indicatorilor macroeconomici și nu implică neapărat o legătură de cauzalitate directă. În acest context, creșterea PIB-ului este însoțită de o majorare a cheltuielilor publice, însă amploarea și natura acestei relații necesită o analiză econometrică mai aprofundată pentru a determina sensul și intensitatea influenței dintre variabile.

Pe parcursul celor zece ani analizați, dinamica ambelor variabile a fost una ascendentă, cu un punct de referință major în anul 2025, când PIB-ul a atins valoarea de 353.500,0 mil. Lei, susținând un nivel al cheltuielilor de 31.284,4 mil. lei. Deși în anul 2020 s-a observat o ușoară scădere a PIB-ului la 189.186,5 mil. Lei, cheltuielile au continuat să crească, sugerând o politică fiscală de susținere a economiei în momente de criză. În

ansamblu, valorile ridicate ale covarianței confirmă faptul că evoluția sectorului public este alimentată constant de expansiunea economică națională.

Analiza integrată a indicatorilor macroeconomici în perioada 2016–2025 evidențiază o legătură strânsă între dinamica de creștere economică a țării și capacitatea de finanțare a sectorului public, ambele variabile dublându-și valoarea nominală în acest deceniu. Dependența bugetului de veniturile fiscale, care susțin peste 88% din cheltuieli, demonstrează că stabilitatea financiară a statului rămâne legată de performanța generală a economiei naționale. Această relație statistică observată în datele istorice confirmă faptul că o economie în expansiune oferă spațiul necesar pentru creșterea progresivă a cheltuielilor, asigurând resursele esențiale pentru funcționarea și modernizarea serviciilor publice.

Concluzie generală: datele analizate pentru ultimul deceniu indică existența unei relații pozitive între evoluția economică și volumul cheltuielilor publice, însă această corelație trebuie interpretată cu prudență. Caracterul ascendent al ambelor variabile poate genera o asociere statistică puternică, fără a implica neapărat o relație de cauzalitate directă. Deși Produsul Intern Brut reprezintă un factor important în determinarea capacității de finanțare a sectorului public, dinamica viitoare a acestor indicatori poate fi influențată de factori externi, precum șocurile economice, schimbările structurale sau politicile fiscale adoptate. În acest context, o creștere economică susținută nu garantează automat o utilizare eficientă a resurselor publice sau o evoluție proporțională a veniturilor bugetare, fiind necesară o abordare prudentă și fundamentată în procesul decizional.

Bibliografie:

1. Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale Nr. 181 din 25-07-2014
2. WAGNER, Adolph. Grundlegung der politischen Oekonomie. Leipzig: C.F. Winter, 1893.
3. KEYNES, John Maynard. The General Theory of Employment, Interest and Money. London: Palgrave Macmillan, 1936. 428 p. ISBN 978-0230004764.
4. <http://buget.mf.gov.md>
5. <https://statistica.gov.md/ro>